

Bilaga 4

Nedlagda deponier

1 BAKGRUND

I Nyköpings och Oxelösunds kommuner finns ett antal nedlagda deponier. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (NFS 2017:2) ska avfallsplanen innehålla uppgifter om nedlagda deponier inklusive en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön. För de deponier där kommunen varit verksamhetsutövare ska även uppgifter om planerade och vidtagna åtgärder redovisas.

1.1 GENOMFÖRD INVENTERING OCH RISKKLASSNING

Inför avfallsplanen år 1994 utförde Miljökontoret i Nyköping en inventering och riskbedömning (tabell 1) av de då kända deponierna i kommunen. Man inventerade även de avfallsupplag som fortfarande användes till schaktmassor och trädgårdsavfall.

Som metodik användes i huvudsak Naturvårdsverkets rapport nr 3857 "Gamla avfallsupplag, metodik för inventering och klassificering".

Tabell 1. Riskklassning enligt Naturvårdsverkets rapport nr 3858 och 4918.

Riskklass	Bedömd risk
1	Mycket stor risk
2	Stor risk
3	Måttlig risk
4	Liten risk

I samband med revideringen av avfallsplanen år 2011 genomförde Miljöenheten en ny bedömning av riskerna med de nedlagda deponierna i Nyköpings kommun. Den nya bedömningen medförde en lägre riskklass, d.v.s. risken med deponierna bedömdes vara högre än vid tidigare bedömning. Dessutom hade ytterligare åtta stycken nedlagda deponier tillkommit till listan.

Sedan år 1999 används en metodik för inventering och riskklassning av förorenade områden (Naturvårdsverkets rapport 4918). Metodiken inbegriper två faser, där fas 1 omfattar en orienterande studie och resulterar i en riskklassning, och fas 2 omfattar en översiktlig undersökning och en ny riskklassning. Inventeringen och riskbedömningen av nedlagda deponier som utfördes år 1994 samt år 2011 bedöms utgöra MIFO fas 1.

Under år 2016 utfördes en miljöteknisk undersökning och riskklassning enligt MIFO fas 2 av sex nedlagda deponier i Nyköpings kommun. Ett arbete pågår för att upprätta åtgärds- och kontrollprogram där behov finns. Utöver dessa deponier har Kungshagen och Spelhagen genomgått en rad undersökningar och bedömningen är att MIFO fas 2 är uppfylld.

I Oxelösunds kommun gjordes en inventering av nedlagda avfallsupplag år 1992. Upplagen klassificerades i riskklasser 1-4 enligt följande:

- Riskklass 1 efterbehandling eller andra skyddsåtgärder behövs.
- Riskklass 2 skyddsåtgärder kan behövas.
- Riskklass 3 upplag där relativt enkla åtgärder behövs.
- Riskklass 4 åtgärder bedöms inte nödvändiga.

I de fall kommunen har varit verksamhetsutövare är kommunen ansvarig för att miljöbalkens regler efterlevs. Tillsynsansvarig nämnd är tillsynsmyndighet både när det gäller deponier som drivits av kommunen och andra deponier. I något enstaka fall är länsstyrelsen tillsynsmyndighet.

Kommunerna kommer att fortsätta undersöka och riskbedöma de nedlagda deponierna enligt Naturvårdsverkets MIFO-metod.

2 RESULTAT AV INVENTERING OCH RISKKLASSNING

I Nyköpings kommun finns i dagsläget 29 stycken nedlagda deponier (tabell 2). Av dessa har 20 stycken inventerats enligt MIFO fas 1 och 8 stycken inventerats enligt MIFO fas 2. En deponi saknar riskklassning. Kommunen är verksamhetsutövare för 24 stycken nedlagda deponier.

I Nyköping har två stycken deponier bedömts tillhöra riskklass 1 *Mycket stor risk* och det gäller Kungshagen samt Spelhagen. Det finns två stycken deponier som tillhör riskklass 2 och de finns i Nävekvarn samt Studsvik. Av resterande deponier bedöms 21 stycken deponier tillhöra riskklass 3 *Måttlig risk* och 4 stycken deponier tillhöra riskklass 4 *Liten risk*.

Där tabellen redovisar deponering av hushållsavfall i Nyköpings kommun deponerades även industriavfall från verksamheter i närheten, vanligen inte separerat från annat. Även sådant som idag kallas farligt avfall lades fram till 1980-talet vanligtvis på deponierna, ibland separerat i "oljegropar". Där det står fyllnadsmassor kan man räkna med att även annat deponerades medvetet eller olovandes. Vid rivning separerades inte elinstallationer etc från avfallet.

Tabell 2. Nedlagda deponier i Nyköpings kommun. Fetmarkerade objekt anger var kommunen är verksamhetsutövare.

Namn	Avfallsslag	Fastighetsbeteckning	Undersökningsstatus	Planerade/genomförda åtgärder
Anderslund, gamla lertäkter	Hushållsavfall, tidigt 1900-tal		Riskklass 3 (MIFO 1).	Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Barkdeponi	Bark från Sjösa träimpreg.	Sjösa 1:3	Riskklass 2 (MIFO 1)	Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.
Brandholmen	Schaktmassor, sprängsten, trädgårds- och parkavfall	Brandholmen 1:2 m.fl.	Riskklass 3 (MIFO 1). Undersökningar gjorda i kvarteret Korvetten och nära reningsverket.	Markytan iordningställs. Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Brandkärr	Hushållsavfall, tidigt 1900-tal	Exakt placering okänd.	Riskklass 3 (MIFO 1).	Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Bönsta	Sprängsten, schaktmassor, byggavfall	Bönsta 6:1	Riskklass 4 (MIFO 1). Inga undersökningar genomförda.	Översiktliga undersökningar har gjorts på Ribban 5 då gjuteriverksamheten var belägen där. Inga åtgärder planerade i dagsläget på Ribban 6.
CEWE/ABB vid Spelhagen	Gjuterisand mm	Ribban 6	Riskklass 3 (MIFO 1).	Marken mot Kilaån har fyllts ut med bl.a. gjuterisand.
Hovra	Hushållsavfall	Hovra 3:1	Riskklass 3 (MIFO 1). Inga undersökningar är genomförda.	Täckt med huvudsakligen finkornig jord, beväxt med gräs och träd. Tänkbar åtgärd är kontroll av grundvatten i brunnar. Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Jönåker	Hushållsavfall, fyllnadsmassor	Lunda-Tybble 16:7	Riskklass 3 (MIFO 2). Provtagning av mark och ytvatten år 2016.	Inga fler undersökningar föreslås med nuvarande markanvändning som motorbana för motorcyklar. Behov av åtgärder har inte uppmärksamats i dagsläget.
Krikonbacken, utmed ån	Fyllnads-massor		Riskklass 4 (MIFO 1).	Innan eller i samband med att området bebyggdes på 1970-talet fylldes marken ut. Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Kråkberget, södra sidan	Hushållsavfall, tidigt 1900-tal	Exakt placering okänd.	Riskklass 3 (MIFO 1).	Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Kungshagen	Hushållsavfall, industriavfall, rivningsavfall, fyllnadsmassor	Brandholmen 1:1 och kvarteret Hjälmen, Kungshagen m.fl.	Riskklass 1 (MIFO 2). Omfattande undersökningar har utförts.	Fortsatta utredningar med avseende på deponigaser pågår under år 2017. Används idag till industritomt, gräsyta och gator. Inga åtgärder planerade i dagsläget.

Bilaga 4 Nedlagda deponier

Namn	Avfallsslag	Fastighetsbeteckning	Undersökningsstatus	Planerade/genomförda åtgärder
Nävevarn	Hushållsavfall, gjuterisand, schaktmassor, bygg- och trädgårdsavfall	Kungstorp 3:1	Riskklass 2 (MIFO 2). Provtagning av mark, ytvatten, sediment och grundvatten år 2016.	Kompletterande undersökningar ska utföras. Därefter klargörs vilka åtgärder som bör vidtas.
Nävevarn	Hushållsavfall	Nävevarn 3:3	Riskklass saknas. Inga kända undersökningar.	Lite information finns. Deponin är övertäckt, dock är avfall synligt. Inga planerade åtgärder i dagsläget.
Oppeby gård, mellan bebyggelsen och ån	Fyllnads-massor och sprängsten		Riskklass 4 (MIFO 1).	Innan eller i samband med att området bebyggdes på 1960- och 1970-talen fylldes marken ut. Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Ringvägen	Latrin?	Exakt placering okänd.	Riskklass 3 (MIFO 1?).	Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Runtuna, sockenskögen	Hushållsavfall 1960/70-talet, schaktmassor, rivnings- och trädgårdsavfall	Skarpåker 4:1	Riskklass 3 (MIFO 2). Provtagning av mark, ytvatten och sediment år 2016.	Deponin är bristfälligt täckt med sand. Inga omedelbara åtgärder bedömdes behövas, men uppföljande undersökning rekommenderades.
Ryssbergen	Schaktmassor, sprängsten, slagg från SSAB mm	Arnö 1:3	Riskklass 3 (MIFO 1). Inga kända undersökningar.	Området används till slalombacke. Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Sjösa Gruvor	Deponi till Sjösa såg/impregn.	Sjösa 1:3	Riskklass 2 (MIFO 1)	Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.
Spelhagen	Hushållsavfall, fyllnads-massor	Ana 8 m.fl.	Riskklass 1 (MIFO 2). Omfattande undersökningar gjorda inför planläggning och exploatering.	Används som industriområde och bostadsområde. Stadens soptipp omkring 1900 till 1950. Ett planarbete pågår och åtgärdsprogram finns i planhandlingarna.
Starrflodeponin	Industriedepo	Lunda-Tybble 11:1	Riskklass 2 (MIFO 1)	Närhet till bebyggelse och stor spridningsrisk till yt- och grundvatten. Ursprungligen en barkdeponi för Lövhamra såg inklusive dopning. Därefter "vild tippning". Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.
Stavsjö gamla tipp, väster om samhället	Hushållsavfall fram till 1970, schaktmassor, sprängsten	Stavsjö 2:1	Riskklass 3 (MIFO 1). Inga undersökningar är genomförda.	Deponin är täckt med mestadels grovt grus och sand, beväxt med buskar och högt gräs. Inga planerade åtgärder i dagsläget.
Stavsjö gamla fyllnadstipp, NO om samhället	Hushållsavfall, fyllnads-massor,	Stavsjö 2:1	Riskklass 4 (MIFO 1). Undersöktes vid	Täckt med avrösningsmassor från intilliggande grustäkt, beväxt med örter och gräs.

Bilaga 4 Nedlagda deponier

Namn	Avfallsslag	Fastighets beteckning	Undersöknings-status	Planerade/ genomförda åtgärder
	trädgårdsavfall		anläggningen av ny vattentäkt.	Inga planerade åtgärder i dagsläget.
Stigtomta gamla tipp	Hushållsavfall, schaktmassor, trädgårdsavfall	Tängsta 1:46 och Stigtomta-Rogsta 1:17	Riskklass 3 (MIFO 2). Provtagning av jord, sediment, yt- och grundvatten år 2016.	Avslutade delar täckta med lerblandad sand. Lägre delen igenväxt. För att bekräfta låga föroreningshalter kan provtagningen kompletteras. Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Studsvik– två deponier finns på området: Kolaskedeponin Industriavfallsdeponin	Aska och andra fyllnadsmassor	Hånö Säteri 1:9	Riskklass 2 (MIFO 1). Vissa undersökningar har gjorts. Kontrollprogram har tagits fram.	Inga ytterligare åtgärder är planerade i dagsläget.
Svalsta gamla tipp, västra	Hushållsavfall	Anderbäck 1:3	Riskklass 3 (MIFO 1). Miljöteknisk markundersökning utförd år 2012.	Återfyllt till marknivå. Utifrån planerad markanvändning i detaljplan bedöms inga eller mycket låga risker för människors hälsa eller miljön föreligga. Inga åtgärder är planerade.
Svalsta gamla tipp, östra	Hushållsavfall	Bergshammar 5:18	Riskklass 3 (MIFO 1). Provtagning genomförd år 2011/2012.	Återfyllt till marknivå, gräsbeväxt. Inga åtgärder planerade i dagsläget.
Svalsta biodammar	Schaktmassor, trädgårds- och parkavfall		Riskklass 3 (MIFO 1). Provtagning genomförd år 2011/2012.	Efter att dammarna slutat användas för avloppsrening omkring år 1970 har de fyllts med jordmassor mm. Inga ytterligare åtgärder är planerade.
Tystberga	Hushållsavfall fram till 1975. Schaktmassor, bygg- och trädgårdsavfall till 2009	Sulsta 3:6	Riskklass 3 (MIFO 2). Provtagning av jord och ytvatten år 2016.	Merparten av deponin är avslutad, täckning har skett med sand. Kompletterande undersökning av mark och ytvatten föreslås. Inga åtgärder är planerade i dagsläget, dock föreslås avstädning av yttligt avfall och täckning av otäckta ytor.
Valsta	Deponi till Sjösa såg	Valsta 3:1	Riskklass 2 (MIFO 1)	Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.
Vrena , vid bron för väg 52 över järnvägen	Hushållsavfall ca 1910-1970. Schaktmassor, bygg- och trädgårdsavfall	Vrenaby 1:26	Riskklass 3 (MIFO 1). Undersöktes vid avvecklingen av mineralulls-fabriken. Höga zinkhalter antas bero på läckage från denna tipp.	Tänkbara åtgärder är avstädning av yttligt avfall och täckning.

Namn	Avfallsslag	Fastighetsbeteckning	Undersökningsstatus	Planerade/genomförda åtgärder
Vrena gamla tipp, nära badet	Hushållsavfall, schaktmassor, trädgårdsavfall	Vrenaby 14:2	Riskklass 3 (MIFO 1). Inga ytterligare undersökningar krävs.	Deponin har avslutats på ett godtagbart sätt. Inga planerade åtgärder i dagsläget.
Vrena mineralullstipp	Kasserad mineralull	Vrenaby 14:93	Riskklass 3 (MIFO 1). Kontrollprogram finns.	Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.
Ålberga	Hushållsavfall ca 1910-1970. Schaktmassor, bygg- och trädgårdsavfall	Ålberga Gård 3:3333	Riskklass 3 (MIFO 2). Provtagning av jord, sediment, yt- och grundvatten.	Huvuddelen av deponin är avslutad, täckt med grus/grusig morän. Inga planerade åtgärder i dagsläget.

I Oxelösunds kommun finns i dagsläget 17 stycken nedlagda deponier. Två deponier bedöms tillhöra riskklass 1, varav en harmarksanerats och slutrapport inkom 2009. Tre stycken bedöms tillhöra riskklass 3 och elva stycken bedöms tillhöra riskklass 4. Ingen deponi tillhör riskklass 2. En deponi saknar riskklassning. Kommunen eller de kommunala bolagen är verksamhetsutövare för tio av dessa nedlagda deponier.

Tabell 3. Nedlagda deponier i Oxelösunds kommun.

Namn	Avfallsslag	Fastighetsbeteckning	Undersökningsstatus	Planerade/genomförda åtgärder
Aspa	Hushållsavfall, latrin, berg- och lermassor	Stjärnholm 5:37	Riskklass 4. Inga undersökningar är genomförda.	Inga åtgärder vidtagna.
Aspa	PCB-muddermassor	Stora Hummelvik 1:8	Riskklass 1 (MIFO 1)	Utgör en separat del av SSAB:s deponiområde. Sannolikt inte någon större spridningsrisk. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.
Brannäs	Sprängsten, muddermassor, m.m	Brannäs 1:2	Riskklass 4. Inga undersökningar är genomförda.	Inga åtgärder vidtagna.
Centrifugalrör	Hyttslam, stenmassor, cementslam, slagg mm	Gösen 2	Riskklass 1. Området är undersökt och efterbehandlat.	Marksanering har genomförts, slutrapport inkom 2009. Området används idag som industritomt.
Frösäng	Hushållsavfall	Oxelö 7:13	Riskklass 4. Inga undersökningar är genomförda.	Inga åtgärder vidtagna.
Frösäng	Rivningsavfall bostadshus	Gulsippan 2, Snödroppe n1, Konvaljen 6	Riskklass 3. Inga undersökningar är genomförda.	Inga åtgärder vidtagna.
Föreningsgatan	Rivningsavfall	Poppeln 15	Riskklass 3.	Inga åtgärder vidtagna.

Bilaga 4 Nedlagda deponier

Namn	Avfallsslag	Fastighets beteckning	Undersöknings-status	Planerade/ genomförda åtgärder
	bostadshus		Inga undersökningar är genomförda.	
Lotsängen	Masugnsslam	Hummelvik 1:8	Riskklass ej utredd.	Sluttäckning saknas, Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.
Lövgölet 12	Hushållsavfall	Stjärnholm 5:37	Riskklass 4. Inga undersökningar är genomförda.	Inga åtgärder vidtagna.
	Latrin	Oxelö 7:50	Riskklass 4. Okänt.	Inga åtgärder vidtagna.
	Latrin	Stjärnholm 5:37	Riskklass 4. Okänt.	Inga åtgärder vidtagna.
Ramdalshöjden	Rivningsavfall bostadshus	Oxelö 8:53	Riskklass 3. Området är undersökt.	Rivningsavfall borttaget.
Stora Hummelvik	Masugnsslagg mm	Stora Hummelvik 1:8	Riskklass 4. Okänt.	Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Okänt om det finns genomförda eller planerade åtgärder.
Stålverket	Stålverksslagg	Stora Hummelvik 1:8	Riskklass 4. Okänt.	Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Okänt om det finns genomförda eller planerade åtgärder.
Vallsund	Hushållsavfall	Stjärnholm 5:37	Riskklass 4. Inga undersökningar är genomförda.	Inga åtgärder vidtagna.
Vattentornet	Latrin	Oxelö 7:32	Riskklass 4. Inga undersökningar är genomförda.	Inga åtgärder vidtagna.
Älötippen	Masugns- och stålverksslagg, valsverksslam, cementslam mm	Stora Hummelvik 1:8, Brannäs 1:2	Riskklass 4. Okänt.	Inga åtgärder vidtagna.

3 KÄLLHÄNVISNING

Miljökontorets utredning, rapport 1994-5. Faktadel II Gamla soptippar. Avfallsplan för Nyköpings kommun. Rapporten bygger på intervjuer med personer som varit delaktiga och på arkivforskning.

Deponi Ålberga, Nyköpings kommun. Miljöteknisk undersökning och riskklassning enligt MIFO fas 2. 2016-09-21

Deponi Tystberga, Nyköpings kommun. Miljöteknisk undersökning och riskklassning enligt MIFO fas 2. 2016-09-21

Deponi Nävekvarn, Nyköpings kommun. Miljöteknisk undersökning och riskklassning enligt MIFO fas 2. 2016-09-21

Deponi Stigtomta, Nyköpings kommun. Miljöteknisk undersökning och riskklassning enligt MIFO fas 2. 2016-09-21

Deponi Runtuna, Nyköpings kommun. Miljöteknisk undersökning och riskklassning enligt MIFO fas 2. 2016-09-21

Deponi Jönåker, Nyköpings kommun. Miljöteknisk undersökning och riskklassning enligt MIFO fas 2. 2016-09-21

Källa Oxelösund – uppgifter från bilaga 2 till Avfallsplan 2002 för Nyköpings och Oxelösunds kommuner samt arbetsmaterial från påbörjad revidering av avfallsplanen år 2005.